

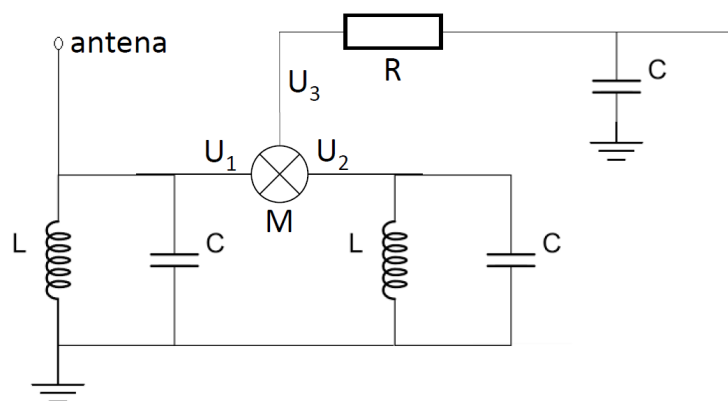
Zadaci za županijsko natjecanje 2021. – 3. skupina

Zadatak 1 (10 bodova)

Theremin je elektronički glazbeni instrument koji se sastoji od dva gotovo identična oscilatora, od kojih je jedan spojen na vanjsku antenu (slika). Čovjek, pomičući svoju ruku u odnosu na antenu, upravlja frekvencijom tona koji uređaj proizvodi. Pojednostavljena shema uređaja nalazi se na slici, a vrijednosti komponenti su $C = 150 \text{ pF}$ i $L = 1 \text{ mH}$. Komponenta M množi pristigle signale po principu $U_3 = U_1 U_2$.

Odredi:

- frekvenciju titranja desnog LC strujnog kruga (U_2);
- Izraz za promjenu frekvencija lijevog LC strujnog kruga ako antena djeluje kao dodatni kondenzator C_A kojem je druga ploča spojena na točku nultog potencijala;
- Izraz za napon U_3 preko sume, ako je $U_1 = A \sin((\omega + \Delta\omega)t)$ a $U_2 = A \sin(\omega t + \varphi)$. Napon U_3 prolazi kroz niskopropusni RC filter koji dalje propušta samo audio frekvencije (u rasponu kojih je $\Delta\omega$). Pretpostavimo li idealan filter, napiši izraz za napon nakon filtra!
- Koja je vrijednost kondenzatora C_A za dva krajnja slučaja, kada je frekvencija na izlazu $f_L = 200 \text{ Hz}$ i $f_H = 20000 \text{ Hz}$?

Pri rješavanju iskoristite trigonometrijsku relaciju

$$\sin \alpha \sin \beta = \frac{1}{2} (\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta))$$

Prilikom računanja pripazite na preciznost!

Zadatak 2 (10 bodova)

Nabijena kuglica mase m i naboja q visi na opruzi nepoznate konstante k i nalazi se u oscilatornom električnom polju koje se proteže u smjeru gravitacijskog polja y : $\vec{E} = E_0 \vec{j} \cos(\omega t)$. Zbog oscilatornog električnog polja kuglica počne oscilirati, pomičući se malo od ravnotežnog položaja. Ako je frekvencija oscilacija $f = 1.2 \text{ Hz}$, njena amplituda će rasti u vremenu dok opruga ne pukne. Pri frekvenciji od $f = 5 \text{ Hz}$, u trenutku kad je kuglica najviše otklonjena prema dolje, električno polje gleda prema gore. Nađi predznak naboja kuglice i omjer njene mase i konstante opruge m/k .

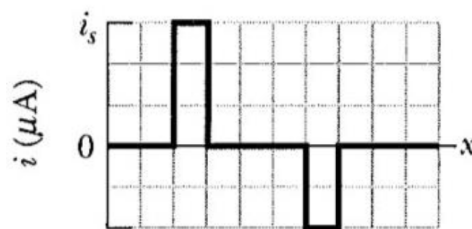
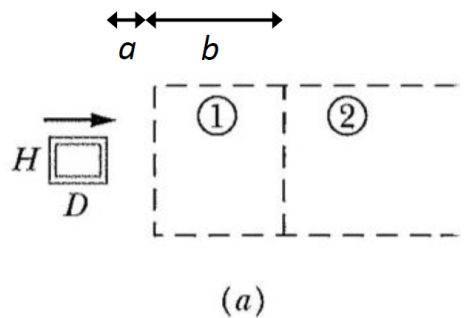
Zadatak 3 (10 bodova)

Električni LC krug titra frekvencijom $f_0 = 1$ kHz. Krug se sastoji od pločastog kondenzatora i obične homogeno namotane zavojnice s puno namotaja. Prerežemo zavojnicu na tri jednaka dijela i ploče kondenzatora podijelimo na tri po površini jednaka dijela. Jedan dio zavojnice i jedan dio kondenzatora spojimo u novi titrajni krug.

- Koja je frekvencija tog kruga?
- Podijelimo li zavojnicu na N jednakih dijelova, a kondenzator na M jednakih dijelova, postoje li neki $N > 1$ i $M > 1$ takvi da je $f_{NM} = \sqrt{7}f_0$? Argumentiraj zašto da ili ne!

Zadatak 4 (12 bodova)

Pravokutna vodljiva petlja otpora $R = 0.1 \Omega$ visine $H = 10$ cm i duljine $D = 5$ cm giba se konstantnom brzinom $v = 10$ cm/s. Petlja prolazi kroz dva jednolika magnetska polja, B_1 i B_2 . Na grafu je prikazana inducirana struja koja je pozitivna ako se po petlji giba u smjeru kazaljke na satu. Nađi iznos i smjer (u ili van papira) magnetskog polja B_1 i B_2 , ako je iznos struje na grafu, $i_s = 3 \mu\text{A}$. Jedan pravokutnik na grafu označava koji prevaljeni put petlje? Koliko iznose a i b duljine?

Zadatak 5 (8 bodova)

Izmjeničnu struju iz utičnice (amplitude $U = 340$ V i frekvencije $f = 50$ Hz) spojimo na električni motor kojeg možemo opisati otporom $R = 30 \Omega$ i zavojnicom $L = 100$ mH spojenim u seriji. Nađi iznos ukupne snage, snage na zavojnici (jalove) i snage na otporniku (korisne) ovog motora.

VAŽNO: Tijekom ispita ne smijete imati nikakav pisani materijal (knjige, bilježnice, formule...). Za pisanje koristite kemijsku olovku ili nalivpero. Pri ruci ne smijete imati mobitele ni druge elektroničke uređaje osim kalkulatora.